

Geopolitické aspekty výstavby vojenských sil

Jaromír ZŮNA

8. mezinárodní setkání modrých baretů, Konference „Současná bezpečnostní situace“

3. září 2016, Brno

Zánik bipolarity a ideologické konfrontace dvou antagonisticky zneprátelených bloků na počátku 90. let minulého století byl doprovázen geopolitickými souvislostmi s dramatickým dopadem na vývoj v bezpečnostním prostředí především v Evropě, ale ve svých souvislostech i ve světě jako celku. Změna bezpečnostní situace v Evropě a následné členství České republiky (ČR) v NATO a Evropské unii (EU) zásadním způsobem změnilo podmínky, za kterých je realizována výstavba ozbrojených sil České republiky (OS ČR), především Armády České republiky (AČR), která je jejich hlavní součástí. Od počátku 90. let byla výstavba OS ČR zaměřena na splnění požadavků souvisejících s integrací ČR do euroatlantických bezpečnostních struktur a připravenost AČR na plnění úkolů v zahraničních misích a operacích, které se postupně staly převládajícím a vysoce aktuálním způsobem použití sil a prostředků AČR v mírové době. Současně byl zachován hlavní účel a úkoly OS ČR vymezené zákony ČR, kterými je zajištění obrany a plnění mezinárodních závazků vyplývajících z členství v NATO a EU. Uvedené souvislosti měly z hlediska organizačních, materiálových a lidských zdrojů a organizačních nároků přímý dopad na způsob výstavby OS ČR.

„Geopoliticky se Česká republika ocitla výrazněji spíše ve středoevropském prostoru než ve středovýchodním. To nás posouvá více ke stabilizovanému prostředí. Změnili se naši sousedé. Prostor České republiky je kompaktnější, s dostatečnou infrastrukturou. Lze očekávat, že politické a ekonomické podmínky nemusí sociálně destabilizovat strukturu společnosti. To vše jsou pozitivní jevy, které by měly přispívat k tomu, aby snahy o akceleraci našeho vstupu do evropských struktur byly nadějně. Vše záleží na nás.“

Generálporučík Ing. Karel Pezl, Vojenské rozhledy,
Armádo České republiky – dobrý den, 1993

Změna geopolitických a bezpečnostních podmínek ve světě po skončení studené války byla impulsem pro zahájení procesu transformace armád v euroatlantickém prostoru na nové úkoly a role. Zatímco v období studené války se ozbrojené síly připravovaly na vedení totální

války za mobilizace veškerých zdrojů ze společnosti, války, jejíž podstata byla třídní, ideologická, vyhlazovací, vedená s cílem úplného rozdrčení protivníka za masového použití zbraní hromadného ničení a konečná, nová bezpečnostní realita vyžadovala armády jiného typu, velikosti a účelu. V dějinách vojenství šlo o změnu historického významu. Vysoká úroveň spolupráce v Radě bezpečnosti OSN umožnila, aby se ozbrojené síly členských států dříve zneprátelených bloků v široké míře zapojily do opatření na udržování míru a bezpečnosti ve světě, jejichž tíži v období studené války nesly zejména státy řazené do kategorie třetích mocností. Zapojení vojensky nejsilnějších zemí světa do mírových operací umožnilo OSN a regionálním organizacím přijímat ambicióznější mandáty pro mírové operace a podstatně zvýšit jejich úspěšnost při řešení konfliktů a krizí ve světě. Průběh války v Perském zálivu v roce 1991 potvrdil dominanci moderní armády budované na kvalitativních ukazatelích nad masovou armádou vybavenou konvenční výzbrojí industriálního věku. Průběh války také naznačil hlavní směry, kterými se musí ubírat výstavba vojenských sil v budoucnosti – technologická nadvláda, vševojskový charakter, velení a řízení v reálném čase, dominance ve vzdušném prostoru, vzdušně pozemní boj, strategický dosah a účinek, strategické zpravodajství, strategické spojení, strategická přeprava, využití kosmického prostoru, manévrový boj, vysoce přesná munice, logistika a profesionalizace. Války na Balkáně i v jiných částech světa na druhé straně ukázaly i na některé slabiny tehdejších armád, které spočívaly zejména ve vysokém podílu těžké bojové techniky a vyšších velitelství a štábů, které byly obtížně rozmístitelné v krátkém čase do geograficky vzdálených krizových oblastí, a nedostatek vybraných druhů vojsk a služeb, které byly pro činnost vojsk při řešení nového typu vnitrostátního konfliktu a humanitárních krizí velmi potřebné. V 90. letech se tento vývoj stal impulsem pro rozsáhlé experimentování a tvorbu nových koncepcí řešících oblast výstavby a použití ozbrojených sil.

Hlavní směr výstavby ozbrojených sil je obecně determinován hodnocením vývoje v bezpečnostním prostředí, předpokládaným charakterem budoucích konfliktů a bezpečnostních krizí a způsobu použití vojenských sil při jejich řešení. Složitost a nejednoznačnost diskuse o směřování výstavby ozbrojených sil státu vyplývá ze skutečnosti, že není v silách většiny zemí vybudovat ozbrojené síly o velikosti, struktuře a schopnostech umožňující jejich použití v celém spektru možných operací a misí, jejichž provedení může v důsledku vývoje v bezpečnostním prostředí vyplynout. Ve výstavbě ozbrojených sil proto jde

vždy o balancování mezi úrovní hrozeb, bezpečnostními prioritami, vojensko – politickými ambicemi a možnostmi státu.

„Great statemen have never lacked a feeling for geography.“

Friedrich Ratzel, Politische Geographie, 1897

Nové demokracie ve střední Evropě si musely v 90. letech minulého století samy vyřešit svou budoucí geopolitickou orientaci. Zda se stát v nové Evropě mostem mezi Západem a Ruskem, nebo prosadit ideu střední Evropy jako regionu národů majících společnou identitu, které pojí společná historie a jednotící zájem stát se integrální součástí sjednocující se Evropy. Silnou pozici měla také myšlenka evropské periferie, jejímž základem byla idea návratu do Evropy. Diskuse o případné neutralitě nikdy nenabrala ve středoevropském regionu na síle. S pádem železné opony byl sám pojem „neutralita“ již považován za bezobsažný a za výraz neochoty nést odpovědnost za budování nové bezpečnostní architektury v integrující se Evropě. Ivan GABAL charakterizuje geopolitické souvislosti 90. let následovně:

„Geopolitický transfer našeho regionu z Východu na Západ byl páteří a motorem celé transformace k právnímu evropskému státu. Bez členství v NATO by se tento transfer nejspíše neodehrál. Dosáhli jsme tím změnu postavení i změnu uznání naší geopolitické identity. Právě o takové uznání usilovali i naši pradědové v mnichovské krizi a následně při poválečném rozdělení Evropy. Naposledy generace našich rodičů v 60. letech při neúspěšném demokratizačním pokusu. Proč jsme byli úspěšní až my v 90. letech? Samozřejmě díky erozi komunismu a rozpadu komunistické části Evropy. Tato podmínka byla nutnou, ale nikoliv dostačující pro získání podpory spojenců. Alternativní koncept postkomunistických států jako nárazníkového pásma mezi Západem, vyjma východního Německa, a Východem v hranicích vlivu Ruska, byl široce akceptovaný a museli jsme jej překonat. Odsunem sovětských jednotek a likvidací paktu Varšavské smlouvy přispěly země Visegrádského uskupení k bezpečnosti celé Evropy. Naší přidanou hodnotou bylo zvýšení bezpečnosti celého Západu. To samozřejmě mělo svou váhu argumentu.“¹

---

1 GABAL, Ivan. Co si připomínáme vstupem do NATO. Konference 15. Výročí vstupu České republiky do NATO [Přednáška], Brandýs nad Labem, 11. března 2014.

Dnes je obtížné definovat, kde jsou naše bezpečnostní hranice. Probíhající změny bezpečnostního prostředí významně ovlivňují tradiční schémata vojenského myšlení a cíle, činnosti a charakter použití vojenských sil při řešení krizí. Technologický pokrok, globální konektivita a masový pohyb osob, služeb, zboží a informací způsobují erozi tradičních pilířů bezpečnosti národního státu a kolaps vzdálenosti mezi krizovou oblastí a vlastním teritoriem. Ekonomická a vojenská síla, technologická převaha, vzdělanost a další atributy vyspělosti nečiní v těchto podmínkách západní demokracie imunní vůči novým hrozbám. Komplexní krize a komplexní humanitární ohrožení velkého rozsahu, které se v současnosti soustřeďují v oblasti Afriky, Středního a Blízkého východu a centrální Asie, ve svých důsledcích vytváří bezpečnostní hrozby i pro evropské země. Státy, které existují na pokraji sociálního a ekonomického kolapsu, bez schopnosti naplňovat funkce státu a zajistit elementární bezpečnost pro vlastní populaci, rovněž vytvářejí podmínky pro šíření a podporu radikálních hnutí a ideologií, které jsou dnes novou globální hrozbou.

„No single, undifferentiated concept of „military capability“, can apply to all conflicts in all places and times. Force employment is crucial.“

Stephen BIDDLE, Military Power: Explaining Victory and Defeat in Modern Battle, 2004

Podstatným znakem výstavby sil v období studené války byla symetrie. Jakékoliv opatření ke zvýšení vojenských schopností na jedné straně, iniciovalo přijetí adekvátní reakce na straně druhé. Změny v bezpečnostním prostředí a geopolitickém rozložení sil ve světě po zániku bipolarity tuto symetrii ve výstavbě sil narušily. Strategickým plánovačům vyvstal problém se stanovením orientace budoucí výstavby vojenských sil v nových bezpečnostních a geopolitických souvislostech a to za podmínek razantní redukce velikosti ozbrojených sil i části jejich kvalitativních ukazatelů. Tento trend byl charakteristický především pro armády evropských států. V rámci NATO eventuálně převládl přístup k výstavbě sil založený na rozvoji schopností prosazovaný především USA. Na Summitu NATO ve Washingtonu (1999) byla přijata Defence Capabilities Initiative (DCI). Jejím cílem bylo dosáhnout vojenských schopností umožňující Alianci naplnit své poslání v 21. století v celém spektru operací a úkolů.² Summit NATO v Praze (2002) tento požadavek potvrdil a dále rozvinul v dokumentu

---

² NATO: Washington Summit Declaration, 25 April 1999, NATO Press Release, Defence Capabilities Initiative, NAC-S(99)69. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/docu/pr/1999/p99s069e.htm>

s označením Prague Capability Commitment (PCC) s cílem posílit stávající a vytvořit nové vojenské schopnosti pro vedení moderní války v prostředí významných hrozeb.³ Členské státy se přijetím iniciativy zavázaly k posílení svých schopností v oblasti obrany proti zbráním hromadného ničení, vojenského zpravodajství, průzkumu a vyhledávání cílů, provádění vzdušného průzkumu, velení, řízení a spojení, účinku při vedení bojové činnosti, včetně zavedení přesně naváděné munice a schopnosti umlčet prostředky protivzdušné obrany nepřítele, letecké a námořní strategické přepravy, tankování za letu, posílení mobility jednotek bojové podpory a bojového zabezpečení. Podle této koncepce výstavba sil neprobíhá symetricky vůči potenciálnímu nepříteli. Preference ve výstavbě naopak sleduje kontinuální budování klíčových vojenských schopností a jejich souborů v závislosti na možných způsobech jejich budoucího použití a dostupnosti nových technologií. Vojenská schopnost je v tomto pojetí chápána jako otevřený systém, který se progresivně vyvíjí ve spirále a čase bez přímého vztahu na existenci a úroveň vývoje konkrétního ohrožení.

Prosazování výstavby sil založené na rozvoji schopností souvisí i s nástupem nové role NATO, která se postupně stala vojenskou aliancí operující v globálním prostředí. V 90. letech byla tato změna prezentována sloganem „out of area, or out of business“. Ten vyjadřoval tezi, že NATO se buď adaptuje na vývoj v bezpečnostním prostředí a přizpůsobí své obranné plánování k podpoře expedičních operací k řešení krizí vznikajících za hranicemi geografického prostoru vymezujícího jeho působnost, nebo ztratí ve světě, který již není blokově rozdělen, na své relevantnosti. Přičemž pro většinu států představovalo budování expedičních schopností zcela nový požadavek a v řadě případů i změnu vojenské kultury. Dynamika vývoje v bezpečnostním prostředí, nový typ vnitrostátního konfliktu a komplexní krize velkého rozsahu ve svém souběhu vytvořily novou komplexitu v bezpečnostním prostředí, ve které bylo obtížné předpokládat charakter i geografický rozsah budoucích krizí a tím i budoucí způsob použití vojenských sil k jejich řešení. Z pohledu výstavby sil vyvstal za této situace požadavek, aby Aliance jako taková byla připravena k použití vojenských sil v celém spektru možných typů operací. Nová strategická koncepce „Active Engagement, Modern Defence“ (Lisabon, 2010) stanovuje pro Alianci tři základní úkoly – kolektivní

---

³ NATO: Prague Summit Declaration, 21 November 2002, NATO Press Release (2002)127. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int>

obrana, krizové řízení a kooperativní bezpečnost.⁴ Obecně se uvádí, že pro splnění uvedených úkolů musí NATO disponovat vojenskými schopnostmi umožňující provedení následujících typů operací – kolektivní obrana, boj s terorismem, vedení operací za podmínek použití zbraní hromadného ničení a odstraňování následků jejich použití, udržení míru, vynucení míru, prevence konfliktů, vytváření míru, budování míru, podpora humanitárním aktivitám a humanitárním operacím, podpora odstraňování následků pohrom, vyhledávací a záchranné operace, podpora evakuace nevojenských osob, vojenské evakuační operace, vojenská asistence a podpora civilních autorit, prosazování sankcí a embarg. Komplexní přístup k řešení krizí a scénáře pro řešení možných forem budoucích ohrožení členských států NATO vyžadují, aby budoucí vojenské operace byly vedeny v kombinaci uvedených typů operací a aby vojenské nástroje účinně doplňovaly aplikaci diplomatických, ekonomických a informačních nástrojů síly, které budou při řešení krize souběžně použity. Souběh uvedených faktorů ve svém důsledku způsobuje, že se požadavky na schopnosti sil dynamicky vyvíjí a standardem se stává úroveň schopností zajišťující technologickou a operační převahu při bojovém nasazení. Rozšiřuje se rovněž škála vojenských schopností, které jsou požadovány. Například ještě v období vstupu ČR do NATO se uvažovalo jako o maximální ambici Aliance k provedení blízké operace do vzdálenosti 1500 km a vzdálené operace do 2500 km od domovské země. V současné době mohou být vojenské síly členských států NATO nasazeny prakticky kdekoli s dílčími výjimkami pro jednotlivé státy. Lidské, materiální a finanční nároky, které z toho vyplývají, představují vysokou zátěž pro většinu armád malých států, které musí ve výstavbě sil nutně balancovat mezi vyváženým způsobem jejich výstavby za účelem zajištění obrany země a vyhovění aktuálním požadavkům operační angažovanosti v zahraničních operacích. Tím je vymezeno základní paradigma výstavby sil v současném období. Po praktické stránce trend, kterého jsme ve výstavbě sil v uplynulých dvou dekádách svědky, spočívá v oslabování jádra hlavních obranných sil členských států NATO a degradace značné části páteřních zbraňových systémů nezbytných k vedení symetrického konvenčního konfliktu ve prospěch posilování expedičních schopností armád.

---

4 NATO: Strategic Concept For the Defence and Security of The Members of the North Atlantic Treaty Organization – Active Engagement, Modern Defence, NATO Summit Lisbon 2010. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/lisabon2010/strategic-concept-2010-eng.pdf>

„Power always depends on context.“

Joseph Nye, *The Future of Power*, 2011

Pohledem bezpečnostních strategií se nacházíme ve výjimečném období konce válek posledního desetiletí, především války v Iráku a Afghánistánu. Vždy tomu tak bylo, že když jedna vojenská kampaň končí, začíná diskuse o té případné budoucí. Od možného charakteru budoucích krizí až po způsoby, jak jim čelit, včetně relevantnosti aliancí. NATO bylo založeno na hodnotách, které jsou neměnné. Jsou jimi obrana svobody, společného dědictví a civilizačních hodnot, které jsou založeny na principu demokracie, svobody jednotlivce a vlády zákona, od kterých je také odvozováno poslání a účel Aliance. Přestože se dnes svět jeví bezpečnější než v období bipolárně rozděleného světa, náklady na bezpečnost se neustále zvyšují. Těžko bylo činit takový závěr s jistotou, ale v souvislosti s plánovaným ukončením operace ISAF se předpokládalo, že ve srovnání s uplynulou dekádou se NATO bude nacházet v období snížené operační aktivity, která by mohla trvat 10 – 15 let. Původním záměrem NATO bylo usilovat o co nejúčelnější využití této doby k zachycení akcelerujících společenských a technologických změn a modernizaci svých vojenských schopností, které jsou nezbytné k naplnění dlouhodobých ambicí Aliance. Tento záměr ale narazil na nečekanou bezpečnostní realitu tvořenou sledem konfliktů na Ukrajině a Sýrii, komplikacemi v procesu vyvázání se z vojenské přítomnosti v Afghánistánu a dalšími bezpečnostními výzvami. Do výstavby vojenských sil tak vstupuje faktor času, který v souvislosti s negativním vývojem v bezpečnostním prostředí a destabilizací bezpečnosti uvnitř evropského prostoru již není k dispozici. Rozhodnutí o změně orientace výstavby sil vyjádřenou vztahem - od operační angažovanosti (převládající expediční charakter) k operační připravenosti (obrana teritoria) - bude muset být učiněno rychle a pod tlakem akutních bezpečnostních hrozeb.

„All armed prophets succeed whereas unarmed ones fail.“

Robert D. KAPLAN, *Warrior Politics*, 2002

Přestože nejsou existující názorové proudy k výstavbě sil jednoznačně teoreticky ukotveny, lze v nich rozlišit čtyři samostatné směry, které jsou v odborné literatuře někdy označovány za školy.⁵

---

5 Hoffman, F. (2009). Hybrid Threats: Reconceptualizing the Evolving Character of Modern Conflict [online]. *Strategic Forum*, April 2009, No. 240 [cit. 2009-10-13]. Dostupný z WWW: <http://www.ndu.edu/inss>

První považuje za nejdůležitější výstavbu vojenských schopností umožňujících účinné vedení bojové činnosti a působení v konfliktech nového typu, které se vyznačují svou komplexitou, rozsahem, dlouhodobým trváním, asymetrickým a hybridním vedením bojové činnosti a negativními dopady na bezpečnost v regionálním rozměru. Zastánci uvedeného názoru argumentují především průběhem konfliktů v Iráku, Afghánistánu, Sýrii, Sudánu, Ukrajině a dalších, které pro ně představují obraz o převládajícím charakteru budoucích krizí a použití vojenských sil v nich. Sražení konvenčních vojenských sil mocností a států nepovažují za realistický scénář, který by měl určovat směr budoucí výstavby ozbrojených sil. Hlavní formy budoucích ohrožení spatřují ve zhroucených státech, teritoriích, které nejsou pod legitimní správou, nadnárodních a nestátních aktérech a radikálních hnutích a ideologiích. Názorovým základem této školy je tvrzení, že výstavba ozbrojených sil by se měla odpoutat od historicky zděděného paradigmatu a raději být zaměřena na pravděpodobné krizové scénáře a podporu prosazování národních zájmů, jako strategická nutnost v éře soustavných konfliktů a krizí.

Druhou je tradicionalistická škola výstavby ozbrojených sil, která, jak již plyne z jejího označení, namísto připravenosti na spektrum konfliktů a krizí považuje za základ výstavby ozbrojených sil připravenost na obranu státu a vedení konfliktů vysoké intenzity mezi státy a aliancemi za použití moderních vševojskových armád, jejichž základ je tvořen pozemními silami. Dle proponentů této školy je strategickou nutností, aby proces modernizace byl zaměřen na hlavní zbraňové systémy a budování komplexních ozbrojených sil, včetně mobilizace. Dlouhodobé zapojení armád do dnešních konfliktů nového typu považují zastánci této školy sice za nevyhnutelné, ale současně by této praxi neměla být podřizována dlouhodobá výstavba ozbrojených sil s nevratnými a negativními důsledky pro jejich bojeschopnost a obranyschopnost země.

Třetí škola se soustřeďuje na budování variabilně použitelných a odolných ozbrojených sil (vojenských schopností) pro použití v celém spektru vojenských operací, které nejsou optimalizovány na jeden konkrétní způsob bojového použití. Jde o názor, který v současnosti převládá a představuje svým přístupem kombinaci dvou výše uvedených škol. Výsledkem procesu výstavby by měly být ozbrojené síly, které jsou díky svým vojenským schopnostem natolik adaptabilní, aby byly schopné účinného nasazení jak v asymetrických konfliktech, tak i proti moderním ozbrojeným silám jiného státu. Převládajícím způsobem

použití těchto sil v mírové sobě jsou stabilizační operace. Slabinou a reálným nebezpečím pro systémovou výstavbu ozbrojených sil, která je v tomto koncepčním přístupu zabudována, je síla politické urgencyy při rozhodování o výstavbě sil plynoucí z nepředvídatelného vývoje v operačním prostředí. Armádu nelze dlouhodobě připravovat na všechny potenciální scénáře a bezpečnostní priority státu se obvykle přiklání k řešení vysoce aktuálních potřeb. Praktickým výstupem potom může být stav, který je blízký tomu o čem hovoří první ze škol, tedy vojenské síly a schopnosti strukturované, vybavené a připravené na vedení krizí a konfliktů nového typu.

Čtvrtou a poslední školu představují zastánci specializace ve výstavbě ozbrojených sil. Ti tvrdí, že stabilizační operace a další formy novodobých krizí na jedné straně a vedení konvenční války mezi státy na straně druhé představují z hlediska požadavků na výstavbu ozbrojených sil natolik odlišné kategorie, že je lze řešit pouze budováním samostatných a k danému účelu optimalizovaných vojenských sil (druhů vojsk) a vojenských schopností. Zastánci této školy kladou velký důraz na prevenci konfliktů, přípravu na vedení stabilizačních operací, obrannou a bezpečnostní spolupráci zemí a samozřejmě na součinnost jednotlivých druhů vojsk při vedení bojové činnosti v konfliktech vysoké intenzity. Specializaci ve výstavbě sil lze aplikovat jak v rámci jednoho druhu vojska, tak v ozbrojených silách jako celku, nebo v rámci mezinárodní spolupráce. V praxi se uplatňování této koncepce projevuje budováním vysoce variabilní a modulární struktury jednotek. Specializované vojenské síly a schopnosti mohou být budovány ve struktuře ozbrojených sil jako stálé, nebo mohou mít povahu předurčení k plnění dočasného úkolu na rotačním principu mezi jednotlivými vojenskými útvary a zařízeními, běžná je rovněž výstavba jednotek s duálním určením a podobně.

Většina států nedisponuje absolutním rezervoárem vojenských kapacit a je nucena pružně měnit těžiště svého úsilí ve výstavbě ozbrojených sil v souladu s národními zájmy, hodnocením geopolitického vývoje ve světě a postavením státu ve struktuře mezinárodních vztahů. Proto lze i v případě ČR vysledovat, jak se v uplynulých dvou dekádách priority ve výstavbě ozbrojených sil ve větší či menší míře přikláněly k různým aspektům výše uvedených škol. Samotný fakt, že od roku 1993 jsou ozbrojené síly našeho státu v permanentní reorganizaci, rovněž ukazuje na nejasné politické zadání pro dlouhodobou výstavbu ozbrojených sil a absenci národní teorie. Stát je odpovědný za vytvoření podmínek,

stanovení procesů a vybudování odborné kapacity, která zajistí vypracování strategií pro udržitelnou výstavbu ozbrojených sil v dlouhodobém horizontu a optimálně k tomu využije disponibilních zdrojů.

„... in the twenty – first century, Europe will continue to be pivotally influenced by its relations with the East, particularly with Russia. The degree to which Central and Eastern Europe can develop a belt of prosperous and stable states from the ashes of communism will go a long way to protect Europe from Russia, and, in the process, convert the dream of a revived Mitteleuropa into reality: a dream that liberal intellectuals actually share with Mackinder.“

Robert D. Kaplan, The Revenge of Geography, 2012

Varšavský summit NATO (2016) v reakci na potřebu posílit obranu svého východního křídla přijal rozhodnutí o trvalém rozmístění sil členských států Aliance v pobaltských zemích. Z politického hlediska je žádoucí, aby tyto síly měly mnohonárodní charakter a demonstrovaly tak jednotu NATO. Současně aby byly tvořeny bojovými jednotkami jako prostředek odstrašení a současně výraz rozhodnosti Aliance zajistit bezpečnost svých členů. Jednání mezi členskými státy NATO o velikosti svých případných příspěvků do těchto sil již započala. ČR se tak v důsledku bezpečnostního vývoje od roku 1993 postupně posouvala z role země, jejímž hlavním cílem byla integrace do aliančních a evropských bezpečnostních struktur, přes poskytovatele modrých přileb do misí OSN, do role státu s expedičně založenou armádou intenzivně zapojenou do aliančních a koaličních operací, až na hranu alternativy, že může mít trvale dislokovány své bojové jednotky na teritoriu jiného členského státu NATO tvořícího hraniční linii mezi NATO a jeho potenciálním protivníkem. Včetně souvislostí ve vojenské oblasti, které budou z opatření ze strany NATO pro ČR do budoucna vyplývat. Sice ve zcela odlišné kvalitě a úrovni, přesto v situaci se znaky, které připomínají období studené války. Vše nasvědčuje skutečnosti, že současný negativní trend vývoje v bezpečnostním prostředí bude mít dlouhodobý charakter a AČR na to bude muset reagovat v první řadě adaptací své vojenské doktríny a následně změnou orientace výstavby vojenských schopností.